

Wirwar hazelwormen in de Kampina

Vijf jaar geleden zijn Frans van Erve en Sietske van Maren begonnen met een traject voor de hazelworm in de Kampina bij Boxtel in Noord-Brabant. Er waren een paar meldingen geweest van hazelwormen, maar dan heb je er nog geen zicht op waar ze zich laten zien en op welk tijdstip je ze het best kan waarnemen. Hoe begin je, en waar begin je eigenlijk aan?

Het eerste jaar zijn we begonnen met plaatjes uitleggen, dit waren de helft metalen en de helft houten plaatjes. In een vochtig terrein ga je zoeken naar droge plekken, half beschut en toch wat zonnig, zodat de plaatjes warm worden wat aantrekkelijk moet zijn als je het eigen lichaam niet zelf op temperatuur kan brengen. Houten plaatjes werken bij ons dus niet, er heeft nog nooit een hazelworm onder gezeten, dit in tegenstelling tot de Veluwe waar ze hazelwormen juist onder houten plaatjes vinden. Het eerste jaar vond alleen Frans drie hazelwormen. Hazelwormen kan je het best gaan zoeken net voordat er onweer verwacht wordt, dus bij drukkend weer.

In 2008 is er een traject bij gekomen en Sjef Ramaekers heeft

zich aangesloten. In 2009 zijn er verspreid nog wat plaatjes uitgelegd die incidenteel bekeken worden om meer te weten te komen over de verspreiding binnen de Kampina. Het aantal aangetroffen hazelwormen is sterk toegenomen, in het eerste traject hebben we in 2009 42 waarnemingen gedaan en in het tweede traject 32. Deze toename heeft veel met de manier van monitoren te maken en zegt nog niet veel over de toe- of afname van de populatie. Eén keer hebben we een hele groep bij elkaar gezien, er zijn dan bruine en donkergrijze exemplaren te zien. Zelfs met de foto is het nog lastig te zien hoeveel dieren hier nu bij elkaar liggen. Het is in elk geval duidelijk geworden dat er een grote populatie van deze moeilijk waar te nemen dieren zit in de Kampina.

Op 22 mei 2009 is een poging tot paring gezien (foto volgende pagina). Het mannetje houdt het vrouwtje vast in haar nek. Ze houdt grijze plekken over van deze bijtewonden, die op den duur weer verdwijnen. Begin augustus kan je zwangere vrouwtjes aantreffen. Eind augustus zijn de jongen geboren. >

Foto: Sietske van Maren

- › Er zijn nog veel onbeantwoorde vragen over de hazelworm, waarschijnlijk planten ze zich in de vrije natuur om het jaar voort, maar zekerheid is hier niet over. We zijn aan het zoeken naar een individuele herkenbaarheid om dieren een aantal jaren te kunnen volgen. Het afgelopen jaar hebben we voor het eerst vervellingen onder de plaatjes aangetroffen, soms zijn ze helemaal in elkaar geschoven of opgekruild. Wat ook opvallend is, is dat er in het voorjaar meer mannetjes dan vrouwtjes onder de plaatjes liggen, maar in de zomer juist meer vrouwtjes. Het lijkt logisch dat zwangere vrouwtjes zich graag laten opwarmen door de zon, maar de vraag is waarom er dan ook niet-zwangere vrouwtjes onder de plaatjes liggen en de mannen zich niet meer laten zien? Al met al genoeg vragen om nog een paar jaar vooruit te kunnen.

Sietske van Maren

Foto: Sietske van Maren